

Věc: Společnost s ručením omezeným L. v H. proti Energetickému regulačnímu úřadu, za účasti akciové společnosti S., o povinnost uzavřít smlouvu s dodavatelem elektřiny, o kasační stížnosti žalobce.

Předseda Energetického regulačního úřadu (dále též "Úřad") změnil k rozkladu žalobce rozhodnutí Úřadu ze dne 6.8.2002 tak, že žalobci se ukládá uzavřít s osobou zúčastněnou na řízení smlouvu o podílu odběratele na účelně vynaložených nákladech dodavatele v souvislosti s připojením odběrného zařízení a se zajištěním požadovaného příkonu ve znění, které tvoří přílohu tohoto rozhodnutí jako jeho nedílná součást

Žalobce napadl toto rozhodnutí žalobou, kterou však Krajský soud v Brně odmítl usnesením ze dne 29.5.2003. Podle krajského soudu jde v dané věci o případ, kdy správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci, a rozhodovat zde přísluší soudům v občanském soudním řízení podle části páté občanského soudního řádu. Předmětem smlouvy, která je nedílnou součástí rozhodnutí Úřadu, je stanovení podílu na účelně vynaložených nákladech dodavatele v souvislosti s připojením a se zajištěním požadovaného příkonu pro odběratele a způsobu jeho úhrady. Ve smlouvě je uvedeno, jaká je celková výše podílu odběratele na nákladech dodavatele účelně vynaložených v souvislosti s připojením odběrného místa a se zajištěním požadovaného příkonu, a žalobce se touto smlouvou zavazuje uhradit osobě zúčastněné na řízení uvedenou částku do 30.6.2002. V daném případě rozhodovaly správní orgány na základě zmocnění vyplývajícího z § 17 odst. 8 písm. a) energetického zákona, neboť mezi držitelem licence a jeho zákazníkem (žalobcem) vznikl spor, zda, resp. v jaké výši, se má žalobce jako nový odběratel elektřiny na základě kupní smlouvy na dodávku a odběr elektřiny ze dne 10.5.2001 podílet na účelně vynaložených nákladech dodavatele v souvislosti s připojením odběrného místa a se zajištěním požadovaného příkonu. Smlouva byla uzavřena podle § 50 energetického zákona, jenž stanoví minimální požadavky na její obsah, a podle § 409 a násl. obchodního zákoníku. Krajský soud proto dovodil, že napadené rozhodnutí je rozhodnutím o sporu, který vyplývá z obchodněprávního vztahu mezi žalobcem a zúčastněnou osobou založeného kupní smlouvou. Tato smlouva byla uzavřena nepochybně mezi podnikateli (§ 2 odst. 2 obchodního zákoníku) při jejich podnikání: oba účastníci smlouvy jsou totiž podnikatelskými subjekty zapsanými v obchodním rejstříku.

V kasační stížnosti žalobce (dále "stěžovatel") namítal nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí žaloby. V projednávané věci je podle něj dána věcná i místní příslušnost Krajského soudu v Brně, a nikoliv soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení. Ve věci se nejedná o čistě obchodní vztah, neboť povinnost podílet se na nákladech spojených s poskytnutím rezervovaného příkonu je založena energetickým zákonem, tedy předpisem veřejného práva, kterým je rovněž stanovena výše podílu. Uzavření kupní nebo obdobné smlouvy je již skutečností sekundární, a to zejména v případě smlouvy podle § 50 energetického zákona, která se týká odběru, a nikoliv nákladů na zajištění rezervovaného příkonu. V možnostech subjektů proto není podílem disponovat, resp. nepožadovat úhradu vůbec.

Úřad ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jeho rozhodovací kompetence se týká jednak soukromoprávní oblasti, kam patří například i rozhodování sporů mezi licencovanými subjekty a zákazníky (odběrateli), jakož i spory mezi licencovanými subjekty navzájem, a jednak veřejnoprávní oblasti, kdy sám rozhoduje v nadřazeném vrchnostenském vztahu vůči určitému subjektu (rozhodování ve věcech licencí). Zatímco rozhodnutí v prvním případě podléhá řízení podle části páté občanského soudního řádu, v druhém případě rozhodnutí podléhá režimu přezkumu podle soudního řádu správního.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Shledal kasační stížnost nedůvodnou a zamítl ji.

Z odůvodnění:

V kasační stížnosti stěžovatel zpochybnil soukromoprávní charakter dohody o určení podílu na vynaložených nákladech dodavatele a dovozuje pravomoc soudů ve správním soudnictví jednak z toho, že tento podíl je upraven v energetickém zákoně, který je podle jeho názoru předpisem veřejnoprávním, jednak z toho, že účastníci nemohou "s tímto podílem disponovat, případně jej vyloučit". V této souvislosti nutno poukázat na to, že stěžovatelova argumentace obsažená v žalobě vycházela přesně z opačného právního názoru, totiž že dohoda o určení vzniku žalobcovy povinnosti uhradit podíl na nákladech je dohodou soukromoprávního charakteru se subsidiárním použitím obchodního zákoníku. Tato argumentace byla přesvědčivá a krajský soud ji v podstatě převzal.

Předně je třeba konstatovat, že energetický zákon není předpisem obsahujícím výlučně veřejnoprávní normy. Předmětem úpravy energetického zákona jsou totiž podmínky podnikání, výkonu státní správy a regulace v energetických odvětvích, kterými jsou elektroenergetika, plynárenství

a teplotnosti, jakož i práva a povinnosti fyzických a právnických osob s tím spojené (§ 1 energetického zákona). Jinými slovy, zákon obsahuje normy jak veřejnoprávní (výkon státní správy), tak i soukromoprávní povahy (podmínky podnikání). Rozhodujícím kritériem pro rozlišení, o jaký vztah se jedná, je metoda úpravy, tedy zda jde o úpravu vztahů postavených na rovnosti (jimiž jsou vztahy mezi držiteli licencí a jejich zákazníky), nebo o vztahy ryze vrchnostenského charakteru, kam patří např. rozhodování ve věcech udělení, změn či zrušení licencí. Podle § 17 odst. 8 písm. a) energetického zákona rozhoduje Energetický regulační úřad spory v případech, kdy nedojde k dohodě o uzavření smlouvy mezi jednotlivými držiteli licencí a popřípadě i jejich zákazníky. V těchto případech, kdy Úřad rozhoduje podle citovaného ustanovení, např. mezi jednotlivými držiteli licencí, popř. jejich zákazníky, se předpokládala vždy pravomoc soudu rozhodujícího v občanskoprávním řízení, a to do 31.12.2002 podle § 97 energetického zákona a po 1.1.2003 podle úpravy obsažené v § 244 a násl. o. s. ř. Námitka opírající se o výlučné veřejnoprávní charakter energetického zákona je proto nedůvodná.

Posuzovaný případ tak nepochybně spadá do první kategorie vztahů upravovaných energetickým zákonem, tj. soukromoprávní, neboť Úřad rozhodl v dané věci spor mezi dodavatelem a odběratelem elektřiny, mezi nimiž nedošlo k dohodě o uzavření smlouvy na úhradu účelně vynaložených nákladů dodavatele spojených s připojením a se zajištěním požadovaného příkonu. Skutečnost, že povinnost podílet se na úhradě oprávněných nákladů provozovatele ukládá stěžovateli jako tzv. chráněnému zákazníkovi energetický zákon v § 29 odst. 2 písm. f), na soukromoprávní povaze vztahu nic nemění. Energetický zákon totiž na mnoha místech stanoví jednotlivým účastníkům trhu s elektřinou povinnosti, jimiž jejich smluvní volnost vymezuje (limituje), ale nevylučuje; to však nic nemění na základní charakteristice vztahu.

Stěžovatel namítal, že argumentace krajského soudu, který opřel svůj závěr ohledně soukromoprávního charakteru věci o § 50 energetického zákona vymezující náležitosti smlouvy o dodávce elektřiny, je nepodstatná, a naopak podstatný je právě charakter povinnosti podílet se na úhradě oprávněných nákladů provozovatele; v tom však Nejvyšší správní soud odkazuje na výše uvedené odůvodnění.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s.